

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

11 Aralık 2020

Sayı :30824082-610 266850
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet- 7 Sayfa)
- Cevap Yazısı (83 Adet, 132 Sayfa)

**ADANA MİLLETVEKİLİ
SAYIN İSMAİL KONCUK'UN
TBMM 7/35860 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Plastik kirliliğinin dünyada kaygı uyandıracak düzeye geldiği bugünlerde artan plastik tüketimi yönetilemeyecek düzeyde çöpün oluşmasına, yönetilemeyen bu çöplerden kurtulmak için ise Avrupa ülkeleri bu çöpleri gemilere yükleyerek diğer ülkelere göndermektedir. Bu durum çöp ticareti meselesinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Ülkemizde yeterli denetim olmadığı için bu ticareti yapan sorumsuz firmalar bunları boş arazilerde yakmaktadır. Terk edilen ve yakılan çöpler tüm canlılar için ciddi bir tehdit oluşturduğu gibi plastiklerin içerisinde bulunan çok çeşitli zehirli kanser yapıcı kimyasalların kontrolsüzce doğaya salımı gerçekleşmektedir. Atıkların yakılmasıyla doğaya karışan mikropplastikler nedeniyle vatandaşlarımızın sağlığı tehlikeye atılmaktadır.

Bu bağlamda;

1. İthal atıkların Adana'da yakılarak ve çevreye salınarak yok edilmesi "Adana'nın verimli, bereketli toprakları ve zengin tarım kaynakları" kolay para odaklı ticari yöntemler ile yok edilmektedir. Bakanlık olarak buna dur diyecek misiniz?
2. İngiltere'nin atıklarının ülkemizde yakılarak yok edilmesiyle yaşanan bu rezalete neden izin verilmektedir? Ülkemiz Avrupa ülkelerinin çöp deposu mudur?
3. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak bu konu ilgili kaç firmaya yetki verilmiştir? Bakanlık olarak denetimleri hangi sıklıkla yapılmaktadır?

CEVAPLAR

1,2- Çevre kirliliğinin önlenmesi, çevre duyarlılığı için farkındalık oluşturulması ve kaynakların verimli yönetimi amacıyla Plastik Poşetlerin Ücretlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren yürürlüğe konulmuştur. 2020 yılında plastik poşetlerin ücretlendirilmesi uygulaması için "Plastik Poşetlerin Ücretlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Usul ve Esaslar" 31.12.2019 tarih ve 66745475-145.07-311222 sayılı Makam Oluru ile güncellenmiş ve yayımlanmıştır.

Düzenlemenin amacı; geri kazanım imkânı neredeyse olmayan, ciddi görsel ve çevresel kirliliğe neden olan plastik poşetlerin kişi başı kullanım miktarının azaltılmasıdır. Ülkemizdeki kişi başı plastik kullanım adedinin 2019 yılı sonuna kadar 2018 yılına ait değer olan 440 mertebesinde 90'lara indirgenmesi hedefi ile 01.01.2019 tarihinde başlatılan uygulama da gelinen süreç itibari ile vatandaşlarımızın büyük teveccühü sayesinde gereksiz plastik poşet tüketimi ciddi oranda azaltılmıştır.

2019 yılına ait uygulama verileri üzerinden yapılan değerlendirmelerde plastik poşet kullanım/tüketim oranında yaklaşık % 80 oranında azalış görülmektedir. 2019 yılında plastik poşet kullanımında gerçekleşen % 80'lik azalma, sadece atık yönetimi açısından bakıldığında, 2018 yılında yıllık 280.000 ton civarında olan plastik atık miktarının 90.000 ton civarına düşürülmüş olduğunu göstermektedir. Plastik atık miktarındaki bu azalışın ülkemize olan diğer katkıları; sera gazı salımında 8258 ton azalma, karbon ayak izinde 1.248.000 ton azalma, 3.466.667MWh enerji tasarrufu, 2.129.141 varil petrol tasarrufu ve 2.268.761 hanelik enerji tasarrufu olarak sıralanabilir.

2019 yılında başlatılan uygulama dâhilinde plastik poşetler boyutuna ve muhteviyatına bakılmaksızın adet başına vergiler dâhil 25 kuruştan satılmakta olup bu tutar 2020 yılında da değişiklik yapılmadan 25 kuruş olarak uygulanmaya devam etmektedir. 2019 yılında elde edilen yaklaşık %78'lik azaltım ile 2020 yılı uygulamalarına devam edilmiştir.

2020 yılının ilk 6 aylık döneminde azalma oranının % 76 mertebelerinde olduğu yine gıda perakende sektör temsilcilerinden alınan veriler ile hesaplanmış olup plastik poşet kullanımındaki bu azalmanın (%78'lik azalma oranının %76'ya düşmesi) sebebinin; tüm dünyada ve ülkemizde baş gösteren COVID-19 salgınından sonra vatandaşların perakende alışveriş oranlarındaki artışın sebep olduğu değerlendirilmektedir.

Çevrenin korunması ve çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik düzenlemelerin yer aldığı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 10.12.2018 tarih ve 30621 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Çevre Kanunu'na eklenen geri kazanım katılım payı başlıklı Ek Madde 11'de "Yurt içinde piyasaya arz edilen bu Kanunun ek-1 sayılı listesinde yer alan ürünlerden poşetler için satış noktalarından, diğer ürünler için piyasaya süren/ithalatçılardan bu listede belirtilen tutarda geri kazanım katılım payı tahsil edilir..." hükmü yer almaktadır.

Anılan hüküm gereğince Bakanlığımızca hazırlanan Geri Kazanım Katılım Payına İlişkin Yönetmelik 31/12/2019 tarihli ve 30995 (4. Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Söz konusu Yönetmelikte Kanunun ek-1 sayılı listesinde yer alan ürünlerden (plastik poşet, lastik, akümülatör, pil, madeni yağ, bitkisel yağ, ilaç, elektrikli ve elektronik eşya ile içecek ambalajı dâhil tüm ambalajlar) poşetler için satış noktalarından, diğer ürünler için piyasaya sürenlerden/ithalatçılardan tahsil edilecek geri kazanım katılım paylarının belirlenmesi ve bu payların beyan edilmesine, tahsilatına ve izlenmesine yönelik esaslar belirlenmiştir. İnce plastik poşetler de bu kapsamda ambalaj olarak değerlendirilmekte olup piyasaya sürenlerince geri kazanım katılım payı ödemesine tabidir.

Ülkemizde Sıfır Atık Projesi kapsamında yürütülen atık önleme ve azaltımına yönelik çalışmalarımız devam etmektedir. Tek kullanımlık plastiklerin satış ve kullanımına ilişkin faaliyet planlaması çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Bakanlığımızca hazırlanarak 12.07.2019 tarih ve 30829 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sıfır Atık Yönetmeliği "Atık Oluşumunun Önlenmesine Ve Azaltılmasına İlişkin Esaslar" başlıklı Ek-2'sinde yer alan " Atık oluşumunun önlenmesi ve azaltılması için asgari olarak; kaynakların verimli kullanılması amacıyla sürdürülebilir üretim ve tüketim modelleri geliştirilerek dayanıklı, tamir edilebilir, yeniden kullanılabilir ve iyileştirilebilir ürünlerin tasarlanması, üretilmesi ve kullanılması ve alternatifi olması halinde, tek kullanımlık/kullan at ürünler yerine yeniden kullanılabilir ürünlerin tercih edilmesi esastır." hükümleri doğrultusunda çalışmalar gerçekleştirilmektedir.Sıfır Atık Belgesi başvuruları dahilinde de söz konusu faaliyetler dikkate alınmaktadır.

3-Adana İlimizde atıkların ithalatı konusunda faaliyet gösteren Bakanlığımız tarafından Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi alan 60 adet tesis bulunmaktadır. 2019/18 sayılı Bakanlığımız genelgesinin yayımlandığı 30/12/2019 tarihinden bugüne kadar ilimizde geri dönüştürülmesi muhtemel atıkların yönetimi konusunda

Adana evre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz ekiplerince tebliğın yayınlandığı tarihten bu yana atık ithalatı yapan 60 işletmeye 3'er aylık dönemlerde 132 denetim yapılmıştır. Denetimler yapılmaya devam etmektedir.